

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Директор ТВПУ
сфери послуг та туризму
Г.Є. Грушко
Наказ № 309
від 07 грудня 2020р.

Інструкція №124

«Інструкція з охорони праці та безпеки життєдіяльності учнів та працівників навчального закладу під час зимових канікул та святкування Новорічних та Різдвяних свят».

1. Загальні вимоги.

1.1. Інструкцію розроблено згідно Листа МОН від 04.12.2020 р. №1/9-671 "Про посилення протипожежного та техногенного захисту об'єктів сфери освіти, безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу під час зимових канікул", з метою посилення контролю за збереженням життя й здоров'я учасників навчального процесу, попередження надзвичайних ситуацій в навчальному закладі та за його межами під час проведення зимових канікул, Новорічних та Різдвяних свят.

1.2. Інструкція з безпеки учнів під час зимових канікул поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу під час перебування учнів на зимових канікулах.

1.4. Всі учасники навчально-виховного процесу повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях, мати необхідні знання і навички користування медикаментами.

2. Вимоги дотримання правил безпеки життєдіяльності під час зимових канікул.

2.1. Дотримання правил пожежної безпеки.

Під час канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в спеціалізованих установах, приміщеннях, транспорті учні повинні чітко виконувати правила пожежної безпеки:

- не брати з собою вогнебезпечні предмети, що можуть спричинити пожежу (запальнички, сірники, петарди, бенгальські вогні, феєрверки, цигарки, легкозаймісті речовини, вогнезаймісту рідину тощо);
- заборонено застосовувати горючі матеріали; зберігати бензин, газ та інші легкозаймісті горючі рідини, приносити їх до приміщення; застосовувати предмети оформлення приміщень, декорації та сценічне обладнання, виготовлене з горючих синтетичних матеріалів, штучних тканин і волокон (пінопласту, поролону, полівінілу тощо);
- застосовувати відкритий вогонь (факели, свічки, феєрверки, бенгальські вогні тощо), хлопушки, дугові прожектори; влаштовувати світлові ефекти із застосуванням

хімічних та інших речовин, які можуть викликати загоряння; а також захаращувати предметами проходи та аварійні виходи;

- у жодному разі не брати на вулиці чи в іншому місці незнайому чи чужу побутову техніку, не вмикати її у розетку вдома чи в інших установах – це може призвести до вибуху та надзвичайної ситуації;
- користуватися електроприладами тільки сухими руками. У разі виявлення обірваних проводів, неізолюваної проводки, іскріння проводки, слід негайно повідомити дорослих;
- не збиратися біля проходів у громадських установах, входах та виходах, у приміщеннях вестибюлю;
- під час участі в масових заходах не кричати, не свистіти, не бігати, не стрибати, не створювати травмонебезпечних ситуацій у приміщенні, дотримуватись правил пожежної безпеки;
- під час святкування Нового року вдома або інших закладах чітко дотримуватися вимог протипожежної безпеки; під час святкування не наближатися до новорічної ялинки, в її сторону категорично заборонено кидати будь-які предмети; не можна прикрашати ялинку іграшками, гірляндами не фабричного, або низької якості виробництва;
- встановлювати стільці, крісла, різні конструкції, виконані з пластмас і легкозаймистих матеріалів, а також захаращувати предметами проходи та аварійні виходи;
- у разі пожежної небезпеки : наявності вогню, іскріння, диму – негайно вийти на повітря (за двері, балкон) та кликати на допомогу. Викликати службу пожежної охорони за **номером 101**, назвавши своє ім'я, прізвище, коротко описавши ситуацію: наявність вогню, диму, кількість людей у приміщенні, свій номер телефону.

2.2. Дотримання правил життєдіяльності учнів при виникненні техногенної (надзвичайної або аварійної) ситуації:

- Не панікувати, не кричати, не метушитися, чітко й спокійно виконувати вказівки дорослих, які перебувають поряд.
- Зателефонувати батькам, коротко описати ситуацію, повідомити про місце свого перебування.
- Якщо ситуація вийшла з-під контролю дорослих, слід зателефонувати в служби екстреної допомоги за телефонами:
101 – пожежна охорона;
102 – міліція;
103 – швидка медична допомога;
104 – газова служба,
- коротко описати ситуацію, назвати адресу, за якою сталася надзвичайна ситуація, своє прізвище, ім'я, номер свого телефону.
- За змогою слід залишити територію аварійної небезпеки.

Правила безпеки під час грози та блискавки

- ✓ уникайте відкритої місцевості.
- ✓ уникайте води.
- ✓ намагайтесь сховатися, не потрібно бігти
- ✓ остерігайтесь небезпечних предметів: *не варто торкатися до всього мокрого, залізного, електричного.*
- ✓ не бажано знаходитися біля багаття
- ✓ у край безрозсудно перечікувати грозу біля лінії електропередач
- ✓ дуже небезпечно під час грози розмовляти по мобільному телефону

При появі шарової блискавки:

не робити різких рухів і не бігати;

варто лягти на підлогу, закривши голову і шию.

не триматись за металеві поручні пішоходних мостів.

Людині, яка постраждала від удару блискавки, варто терміново провести закритий масаж серця та штучне дихання з подальшим зняттям шоку.

ЯК ПОВОДИТИСЬ У НАДЗВИЧАЙНІЙ СИТУАЦІЯХ (терористичні акти тощо):

Вибухонебезпечні предмети становлять смертельну загрозу. До них належать:

- ✓ артилерійські снаряди;
- ✓ ручні гранати;
- ✓ детонатори.
- ✓ бойові частки ракет;
- ✓ авіаційні бомби;
- ✓ інженерні боєприпаси (протитанкові і протипіхотні міни);
- ✓ стрілецькі боєприпаси (набої до пістолетів, карабінів, автоматів тощо);
- ✓ піротехнічні засоби:
- ✓ патрони (сигнальні, освітлювальні, імітаційні, спеціальні);
- ✓ вибухові пакети;
- ✓ петарди;
- ✓ ракети (освітлювальні, сигнальні);
- ✓ гранати;
- ✓ димові шашки.
- ✓ саморобні вибухові пристрої - пристрої, в яких застосований хоча б один елемент конструкції саморобного виготовлення:
- ✓ саморобні міни-пастки;
- ✓ міни-сюрпризи, що імітують предмети домашнього побуту, дитячі іграшки або речі, що привертають увагу.

У разі знаходження вибухонебезпечного пристрою ***ЗАБОРОНЕНО:***

- наближатися до предмета;
- пересувати його або брати до рук;
- розряджати, кидати, вдаряти по ньому;
- розпалювати поряд багаття або кидати до нього предмет;

- приносити предмет додому, у табір, до школи.

Необхідно негайно повідомити міліцію або дорослих про знахідку!

Слід пам'ятати, що розмінуванням, знешкодженням або знищенням вибухонебезпечних предметів займаються тільки підготовлені фахівці-сапери, допущені до цього виду робіт!

Однією з серйозних загроз сучасного суспільства є тероризм. Майже щоденно здійснюються терористичні акти, унаслідок яких гинуть люди. Більшість цих злочинів здійснюються з використанням вибухових пристроїв. Нерідко це саморобні, нестандартні пристрої, що їх складно виявити, знешкодити або ліквідувати. Злочинці зазвичай поміщають їх в звичайні портфелі, сумки, банки, пакунки і потім залишають у багатолюдних місцях. У такому разі важко відрізнити сумку з вибухівкою від такої ж сумки, залишеної забудькуватим пасажиром у громадському транспорті. Часто такі міни-пастки мають досить привабливий вигляд. Відомі випадки застосування їх у авторучках, мобільних телефонах, гаманцях, дитячих іграшках.

Тому бездоглядні предмети в транспорті, кінотеатрі, магазині, на вокзалі тощо вимагають особливої уваги.

Є декілька ознак, що дозволяють припустити, що маємо справу з вибуховим пристроєм.

Слід звертати увагу на:

- припарковані біля будівель автомашини, власник яких невідомий або державні номери якої не знайомі мешканцям, а також коли автомобіль давно непорушно припаркований;
- наявність у знайденому механізмі антени або приєднаних до нього дротів;
- звуки, що лунають від предмету (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу), мигтіння індикаторної лампочки;
- наявність джерел живлення на механізмі або поряд з ним (батареї, акумулятори тощо);
- наявність розтяжки дротів або дротів, що тягнуться від механізму на велику відстань.

Якщо знайдений предмет видається підозрілим, потрібно повідомити про нього працівників міліції чи ДСНС(за телефонами 101 або 102)..

У разі знаходження вибухонебезпечного пристрою:

1. Негайно повідомити чергові служби органів внутрішніх справ, цивільного захисту;
2. Не підходити до предмету, не торкатися і не пересувати його, не допускати до знахідки інших людей;
3. Припинити всі види робіт в районі виявлення вибухонебезпечного предмету.
4. Не користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух).
5. Дочекатися прибуття фахівців; вказати місце знахідки та повідомити час її виявлення.

У випадку, коли в будинку знайдено вибуховий пристрій й здійснюється евакуація:

- одягніть одяг з довгими рукавами, щільні брюки і взуття на товстій підошві (це може захистити від осколків скла);

- візьміть документи (паспорт, свідоцтво про народження дітей тощо), гроші;
- під час евакуації слідуйте маршрутом, вказаним органами, що проводять евакуацію.
Не намагайтеся скоротити шлях, тому що деякі райони або зони можуть бути закриті для пересування;

- тримайтеся подалі від обірваних ліній енергопостачання.

Якщо будинок (квартира) опинилися поблизу епіцентру вибуху:

- обережно обійдіть всі приміщення, щоб перевірити чи немає витоків води, газу, спалахів і т.п. У темряві в жодному випадку не запалюйте сірника або свічки - користуйтеся ліхтариком;

- негайно вимкніть всі електроприлади, перекрийте газ, воду;

- з безпечного місця зателефонуйте рідним та близьким і стисло повідомте про своє місцезнаходження, самопочуття;

- перевірте, чи потребують допомоги сусіди.

Опинившись поблизу вибуху:

стримайте свою цікавість і не намагайтеся наблизитись до епіцентру, щоб розгледіти або допомогти рятівникам;

залишити небезпечне місце.

До того ж, варто знати, що зловмисники часто встановлюють вибухові пристрої парами, щоб, через деякий час після вибуху першої з них, пролунав другий вибух. Зловмисники розраховують на те, що після першого вибуху на його місці зберуться люди, у тому числі й представники силових структур, і при повторному вибуху жертв буде набагато більше.

Отож:

- не слід робити самостійно жодних маніпуляцій із знахідками або підозрілими предметами, що можуть виявитися вибуховими пристроями;

- виявивши річ без господаря, треба звернутися до працівника міліції або іншого посадовця; не можна торкатися знахідки;

- не користуйтеся мобільним та радіозв'язком поблизу підозрілої знахідки.

ПРИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ ТА ПОДІЯХ ТЕЛЕФОНУЙТЕ "101"!

2.3. Дотримання правил безпеки дорожнього руху.

- рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, притримуючись правого боку, обережно по слизькій дорозі, особливо під час ожеледиці. Взуття має бути зручним, підбори – низькими;
- за межами населених пунктів, рухаючись узбіччям чи краєм проїжджої частини, слід іти назустріч руху транспортних засобів;
- переходити проїжджу частину можна тільки по пішохідних переходах; у місцях, де рух регулюється, треба керуватися тільки сигналами регулювальника чи світлофора;
- виходити на проїжджу частину з-за транспортних засобів, упевнившись, що не наближаються інші транспортні засоби;

- чекати на транспортний засіб потрібно тільки на посадкових майданчиках (зупинках)
- у разі наближення транспортного засобу з увімкненим проблисковим маячком червоного або синього кольору, або спеціальним звуковим сигналом треба утриматися від переходу проїжджої частини або негайно залишити її;
- категорично заборонено вибігати на проїжджу частину, влаштовувати на ній або поблизу неї ігри, переходити проїжджу частину поза пішохідним переходом або встановленими місцями;
- заборонено під час зимових канікул учням кататися на велосипедах, мопедах, роликах тощо, що не відповідає погодним умовам та сезону для запобігання ДТП за участю дітей;
- заборонено кататися на санчатах, ковзанах, лижах (інших зимових приладах для розваг) на проїжджій дорозі;
- категорично заборонене катання з гірок із виїздом на проїжджу частину дороги;
- у жодному разі не можна чіплятися за задній бампер машин для того, щоб покататися по проїжджій частині дороги – ці дії визначені вищою категорією небезпеки, що може призвести до ДТП, травмування й загибелі;
- щоб зробити себе ще більш помітним для водіїв, доцільно пришити до одягу світловідбиваючий матеріал, який може врятувати твоє життя
- перебувати поблизу залізничних колій дітям без супроводу дорослих заборонено;
- учні, користуючись транспортним засобом, повинні сидіти або стояти тільки в призначених для цього місцях, тримаючись за поручні.

2.4. Дотримання правил гігієни у період поширення епідемічних та вірусних захворювань (COVID-19)

- при нездужанні не виходити з дому, щоб не заражати інших людей, і викликати лікаря;
- приміщення постійно провітрювати;
- хворому виділити окреме ліжко, посуд, білизну;
- у разі контакту із хворим одягати марлеву маску;
- хворому слід дотримуватися постільного режиму;
- вживати заходів профілактики: їсти мед, малину, цибулю, часник; чітко виконувати рекомендації лікаря;
- постійно мити руки з милом перед їжею;
- не їсти брудних овочів та фруктів, ретельно їх мити й ошпарювати;
- для запобігання захворювань на педикульоз, регулярно мити голову; довге волосся у дівчат має бути зібране у зачіску, не користуватися засобами особистої гігієни (гребінцем) інших осіб, а також не передавати свої засоби гігієни іншим.

- Не міряти й не носити чужого одягу, головних уборів, а також не передавати іншим свій одяг;
- не вживати самостійно медичних препаратів, не рекомендованих лікарем;
- якщо ви погано почуваєтеся, а дорослих немає поряд, слід викликати швидку медичну допомогу за номером 103, описавши свій стан, назвавши номер телефону, домашню адресу, прізвище, ім'я, а також зателефонувати батькам;
- дотримуватись заходів карантину, щоб запобігти розповсюдженню вірусної хвороби COVID-19.

2.5. Правила безпеки життєдіяльності під час самостійного перебування вдома, на вулиці, громадських місцях, у друзів, на молодіжних дискотеках, у замкнутому просторі приміщень із чужими людьми, правила попередження правопорушень та насильства над дітьми:

«Як не стати жертвою злочину»

- Перебуваючи на вулиці, будьте уважні: не підходьте до машини, що зупинилася, навіть якщо вас просять показати напрямок руху, або вказати точну адресу, чи незнайомі дорослі хочуть передати вам якесь доручення від батьків.
- Завчасно обирайте найбезпечніший маршрут, обговорений із батьками, якщо ви будете пересуватися самі. Вулиці повинні бути освітлені та багатолюдні.
- За можливістю уникайте маршрутів через безлюдні сквери та парки.
- Ідіть по краю тротуарів або назустріч руху машин – таким чином ви зменшите можливість раптового нападу.
- Оберніться перед тим, як увійти у двір, під'їзд, ліфт. Якщо в під'їзд заходить незнайомец і з вами чекає на ліфт, не поспішайте сідати в кабінку, краще підіть пішки.
- Не користуйтеся без необхідності в салонах транспорту мобільними телефонами, це може спровокувати грабіжників вийти за вами та пограбувати вас.
- Будьте уважні та обережні в годину пік у транспорті.
- Гроші та документи носіть у внутрішніх кишенях одягу, задні кишені – легка здобич для грабіжника.
- Не носіть мобільний телефон на шнурку на шиї – всі шнурки елементарно обриваються або зрізаються.
- Не давайте свій мобільний незнайомцям, навіть для «дуже важливого дзвінка», або якщо вони представилися працівниками міліції. Діти мають право не давати без дозволу батьків цінні речі.
- Якщо ви помітили, що вас переслідують, намагайтеся змінити темп та напрямок, зайдіть у людне місце: кафе, магазин, кіоск, за можливості попросіть своїх близьких зустріти вас (зайти за вами).

- У випадку нападу якомога голосніше кличте на допомогу, кричіть слово «пожежа», на нього люди реагують швидше, визираючи у вікна, або «допоможіть».
- Якщо ви впевнені, що самотійно подолаєте супротивника, використуйте своє право на необхідну самооборону.
- Перебуваючи вдома наодинці, в жодному разі не відчиняйте незнайомим двері, навіть якщо до вас завітали міліціонери. Передзвоніть і повідомте батькам про візит незнайомих. Якщо вас запитують, коли повернуться батьки, скажіть, що вони скоро прийдуть (вийшли у магазин чи до сусідів тощо), а самі в цей час зателефонуйте батькам.
- Пам'ятайте, що ваші цінні речі, особливо вироби із золота і срібла можуть стати легкою здобиччю грабіжників, тому бажано носити цінні прикраси тільки в присутності батьків. Шахраї можуть виманювати під будь-яким приводом (узяти подивитися, порівняти їх зі своїми і т.п.). Пам'ятайте, що дитина зазвичай першою потрапляє в поле зору злочинця. Тому у стінах навчального закладу робітники та педагогічний колектив не несуть відповідальності за ваші мобільні телефони, цінні речі, дороге взуття та вбрання, золоті прикраси. Одяг та взуття сучасної дитини повинні бути безпечними та зручними.
- **Увага!** У будь-якому випадку намагайтеся запам'ятати зовнішність злочинця, його вік, зріст, ходу, у що він був одягнений, напрямок руху та негайно повідомте про це **за телефоном 102**
- діти мають право не відчиняти двері будинку навіть представникам правоохоронних органів.
- перебувати подалі від тих, хто влаштовує бійки, не беріть участі в суперечках дорослих і не провокувати словами чи діями агресивну поведінку, що може призвести до бійки або травми;
- під час перебування на дискотеці, слід завчасно попередити батьків про зустріч вас після закінчення заходу; керувати загальними правилами етикету й нормами поведінки, не провокувати оточуючих на агресивну поведінку рухами й словами. У разі небезпечної ситуації слід звертатися до служби охорони закладу, викликати міліцію за номером 102, зателефонувати батькам;
- не чинити дій, що можуть призвести до правопорушень.
- Неповнолітніми у кримінальному праві вважаються особи віком до 18-ти років. За злочини, вчинені після настання 14-річного віку, неповнолітні підлягають кримінальній відповідальності; позбавлення волі неповнолітньому може бути призначення строком до 10-ти років; найбільш суворим примусовим заходом виховного характеру є направлення до спеціальних навчально-виховних установ, що здійснюється примусово, незалежно від бажання неповнолітнього чи його батьків;
- всеукраїнські гарячі лінії підтримки дітей та молоді України: Всеукраїнська лінія «Телефон довіри» — 800-500-21-80; національна гаряча лінія з питань попередження насильства над дітьми та захисту прав дітей — 500-500-33-50 (у межах України дзвінки безкоштовні);

- під час перебування в громадських місцях на святкових подіях слід уникати натовпу і стовпотворінь. При русі в натовпі не можна напірати на тих, хто йде попереду (бажання прискорити рух завершиться пробкою). Слід намагатися уникнути затору, а головне, тих місць, де просування обмежують гострі кути, перила, скляні вітрини, вас можуть притиснути, роздавити і серйозно травмувати. Якщо ви побачили збуджених глядачів під впливом алкоголю — вийдіть до завершення видовища або значно пізніше, щоб уникнути правопорушень і не стати жертвою насильства.

2.6. Попередження отруєння, травмування та нещасних випадків серед учнів.

- під час канікул заборонено наближатися й перебувати біля водоймищ без супроводу дорослих для запобігання утоплення дітей;
- категорично заборонено наближатися й перебувати біля будівельних майданчиків, кар'єрів, закинутих напівзруйнованих будівель для запобігання обрушень будівельних матеріалів й попередження травм та загибелі дітей;
- категорично заборонено вживати алкоголь, наркотичні засоби, тютюнові вироби, стимулятори;
- уникати вживання в їжу грибів;
- заборонено брати в руки, нюхати, їсти незнайомі дикі рослини чи паростки квітів, кущів, дерев, що може призвести до отруєння;
- пересуватися слід обережно, спокійно. Беручи участь в іграх, не створювати хаотичного руху, не штовхатися, не кричати.
- На вулиці бути обережним, дивитися під ноги, щоб не впасти в яму чи відкритий каналізаційний люк, не травмуватися через ожеледь;
- не підходити на вулиці до обірваних, обвислих проводів, або проводів, які стирчать, а особливо, якщо від них іде гудіння – дані проводи можуть бути ще підживлені електрострумом;
- не підходити до щитових, не залазити на стовпи з високовольтними проводами – удар електрострумом від високовольтних живлень можна отримати на відстані 5 м;
- слід бути обережним на дитячих майданчиках, у парках відпочинку: спочатку переконатися, що гойдалки, атракціони, турніки та інші прилади справні, сильно не розгойдуватися й не розгойдувати інших, щоб не призвести до падіння чи іншого травмування;
- не виходити на дах багатоповерхівки для попередження падіння дітей із висоти;
- не підходити до відчинених вікон, мити вікна тільки в присутності дорослих, не нахилятися на перила, парапети сходинок для запобігання падіння дітей із висоти;
- не спускатися у підвали будинків чи інші підземні ходи, катакомби, бомбосховища – там може бути отруйний газ;

- не вступати в контакт із незнайомими тваринами для запобігання отримання укусів від хворих на сказ тварин;
- застосовувати всі знання й правила, отримані на уроках основ здоров'я, виховних годинах, навчальних уроках.
- *Якщо є підозра на отруєння, слід негайно промити шлунок блідо-рожевим розчином перманганату калію, що сприяє швидкому окисненню отрути. Категорично забороняється вживати молоко, оскільки воно прискорює всмоктування токсичних речовин крізь стінки кишечника в кров. Для адсорбції токсинів застосовують активоване вугілля.*
- Викликати швидко медичну допомогу за **телефоном 103**.

2.7. Дотримання правила користування електроприладами і газом в побуті.

Завжди пам'ятати та дотримуватись правил поведінки з електричними приладами:

- Електронагрівальні прилади (електрочайник, електросамовар, електропраска, електрокамін та інші), потрібно включати в електромережу справними;
- Якщо щось потрапило до телевізора, радіоприймача та інших електроприладів, які працюють, треба в першу чергу їх вимкнути. Ні в якому разі не можна лізти туди олівцем чи іншим предметом, коли електроприлад увімкнений.
- Переважна кількість побутових електроприладів є переносними, і при цьому часто виникає пошкодження їх ізоляції. Ні в якому разі не торкайся оголених місць, бо це може призвести до травми.
- Не залишайте без нагляду увімкненими в розетку електроприлади.
- Забороняється тягнути за електричний шнур руками, тому що він може обірватися і вразити електричним струмом.
- Не можна заповнювати водою ввімкнені в електромережу чайники, кавоварки, каструлі.
- Не торкайся мокрими руками та не витирай вологою ганчіркою електричні кабелі, штепсельні розетки, вимикачі, інші електроприлади, ввімкнені в електромережу.
- Не можна підвішувати речі на кабелі.
- Не можна бавитись із штепсельними розетками – це загрожує твоєму життю.
- Коли ідеш з дому – всі електроприлади мають бути вимкнені.
- Використання електричних приладів не за призначенням або невміле користування ними, може призвести до пожежі. Але якщо вже так сталося, що електричне обладнання загорілося, то перш за все потрібно: вимкнути електрорубильник
- Якщо знеструмити електромережу неможливо, то слід пам'ятати: не можна застосовувати для гасіння воду та пінні вогнегасники, **можна лише порошкові!**

Для попередження виникнення пожежонебезпечної ситуації потрібно правильно користуватися побутовими газовими приладами.

Запам'ятай основні вимоги для попередження пожежі:

- ✓ Забороняється користуватися несправними газовими приладами чи використовувати їх не за призначенням.
- ✓ Не можна залишати без нагляду працюючі газові прилади, бо на випадок затухання одного з пальників в приміщення починає надходити газ, він накопичується та, змішуючись із повітрям, утворює вибухонебезпечну суміш.
- ✓ Необхідно стежити, щоб рідина, що кипить, не залила вогонь пальника, протяг не загасив полум'я.
- ✓ Якщо газ потрапив у повітря приміщення, негайно слід закрити кран подачі газу і провітрити приміщення.
- ✓ Категорично забороняється сушити білизну чи волосся над плитою із запаленими пальниками.
- ✓ Не можна розміщувати біля газової плити речовини, що можуть легко займатися: папір, тканини тощо.

Порядок дій при виявленні запаху газу:

- ✓ ні в якому разі не використовуй сірники, запальнички та інші джерела відкритого вогню;
- ✓ не вмикай світло та будь-які електроприлади;
- ✓ не користуйся електродзвінками квартир;
- ✓ не використовуй телефони з дисковими номеронабирачами;
- ✓ негайно перекрий вентилялі на газовому приладді і крани на плиті;
- ✓ відчини вікно і двері, створивши протяг для провітрювання приміщення;
- ✓ виклич аварійну службу газу за **телефоном 104** і залиш приміщення.

Порядок дій у разі вибуху газу та пожежі в приміщенні:

- ✓ негайно перекрий вентилялі на газовому приладді і крани подачі газу перед ними;
- ✓ терміново повідом аварійну службу газу за телефоном 104;
- ✓ негайно повідом пожежну охорону за телефоном 101;
- ✓ якщо є постраждалі - виклич швидку медичну допомогу за телефоном 103.

Правила поведінки при отруєнні газом:

- ✓ відчини вікна, двері; вимкнути газову плиту, якщо вона була ввімкнена, й вийти з приміщення;
- ✓ потерпілого необхідно винести на вулицю і розстебнути одяг на грудях. На голову покласти холодний компрес, а до ніг – грілку, оббризкати обличчя холодною водою, дати понюхати нашатирний спирт, напоїти міцним чаєм, кавою;
- ✓ покликати на допомогу дорослих; викликати швидку допомогу за номером 103;
- ✓ негайно повідомити в газову службу за номером 104 чи пожежну охорону – 101, назвавши своє ім'я, прізвище, коротко описати ситуацію, залишити свій номер телефону.

2.8. Дотримання правил безпеки при використанні піротехнічних пристроїв, феєрверків, бенгальських вогнів.

- ✓ Не встановлюйте ялинку на шляхах евакуації, поблизу опалювальних приладів, телевізорів, приймачів, магнітофонів;
- ✓ встановлюйте ялинку на стійкій основі: на надійній підставці, в посудині з піском, подалі від штор, гардин та інших предметів, які легко піддаються вогню;
- ✓ Не прикрашайте ялинку целулоїдними іграшками, а також марлею, ватою, папером не просоченими вогнезахисною сумішшю;
- ✓ Прикрашайте ялинку тільки електричними гірляндами промислового виготовлення; обов'язково перевірте справність електричного проводу, його ізоляцію; напруга лампочок не повинна перевищувати 12В, а потужність 25Вт;
- ✓ Гірлянди потрібно закріплювати надійно, бо при падінні від поштовху чи протягу вони можуть стати причиною пожежі;
- ✓ Ні в якому разі не застосовуйте в приміщенні свічки, бенгальські, вогні, відкритий вогонь, феєрверки, вибухонебезпечні хлопавки, петарди та ін;
- ✓ Не одягайте малолітніх дітей в костюми з легкозаймистих матеріалів, не залишайте малюків одних, без нагляду дорослих;
- ✓ Хвою яка ообсипалася з ялинки треба відразу прибирати - вона, як порох, може спалахнути від будь-якої іскри;
- ✓ Ніколи не прикрашайте свічками новорічну ялинку! Це неминуче призводить до пожежі;

Якщо Ви помітили ознаки пожежі:

- ✓ не панікуйте. Спочатку подивіться, що горить. Якщо це гірлянда - негайно вимкніть її з розетки.
- ✓ Якщо ялинка вже запалала - беріть хутко ковдру, рядно, намочуйте їх у воді й накривайте ялинку або просто залийте її водою.
- ✓ Якщо ж Ви самі не в змозі справитися з вогнем – негайно викликайте пожежно-рятувальну службу за номером «101»
- ✓ прийняти термінові заходи по евакуації людей• при загорянні штучної ялинки категорично забороняється братися за неї руками, краще накинути на неї щільну тканину (ковдру).

Під час використання піротехнічних виробів:

***Дітям до 18 років використовувати піротехнічні вироби – заборонено!
В приміщеннях навчального закладу та на його території заборонено використовувати піротехнічні засоби!***

Дозволяється використовувати петарди, феєрверки, бенгальські вогні тільки разом з дорослими, при цьому дотримуватись наступних правил:

- ✓ Купувати лише ліцензовані піротехнічні вироби в спеціалізованих магазинах;
- ✓ Перед запуском ретельно вивчити інструкцію.
- ✓ Якщо піротехнічний виріб не спрацював, ні в якому разі не нахиляйтеся над ним і не намагайтеся з'ясувати причину несправності або підпалити гніт ще раз;

- ✓ Якщо гніт згас або прогорів, а феєрверк не почав діяти, слід почекати не менше 5 хв. - щоб упевнитися в несправності;
- ✓ Несправні вироби – не використовувати
- ✓ Використовуйте феєрверки, петарди та бенгальські вогні тільки на відкритому повітрі та на відкритій місцевості
- ✓ Ніколи не тримайте палаючу петарду в руках!
- ✓ Не кидайте палаючі петарди, якщо поблизу є люди і тварини;
 - Не розміщуйте петарду в замкнутий об'єм: банку, відро, пляшку!
- ✓ Якщо термін придатності піротехнічних виробів минув, помістіть їх у воду на строк до двох діб, після чого утилізуйте.
- ✓ Категорично забороняється знищувати піротехнічні вироби, спалюючи їх на вогнищах!
- ✓ ***Неправильне користування піротехнічними виробами – може призвести до невиліковної травми або втрати здоров'я людини!***

2.9. Безпечне перебування біля річок та водоймищ, що вкриті кригою, та правила поведінки в умовах переохолодження та обморожень.

Будь обережним, не ризикуй своїм життям! Не виходь на лід без дорослих! ПЕРЕД ВИХОДОМ З БУДИНКУ:

Пам'ятайте, що кращими для льоду є підошви з мікропористої чи іншої м'якої основи та без великих каблуків. Не виходьте без потреби на вулицю, якщо ви слабкі та неспритні. Зачекайте поки не приберуть сніг і не розкидають пісок на обмерзлий тротуар.

ЯК МОЖНА ЗМЕНШИТИ РИЗИК ТРАВМ У ОЖЕЛЕДИЦЮ:

- ✓ Ходіть не поспішаючи, ступайте на всю підошву.
- ✓ Падайте в ожеледицю з мінімальним збитком для свого здоров'я. Відразу присядьте, щоб знизити висоту.
- ✓ Не тримайте руки в кишенях - це збільшує можливість не тільки падіння, але і більш важких травм, особливо переломів.
- ✓ Обходьте металеві кришки люків. Як правило, вони покриті льодом. Крім того, вони можуть бути погано закріплені і перевертатися, що додає травмувань.
- ✓ Не перебігайте проїжджу частину дороги під час снігопаду та у ожеледицю.
- ✓ Небезпечні прогулянки в ожеледицю в нетверезому стані.
- ✓ Якщо ви впали і через деякий час відчули біль в голові, нудоту, біль в суглобах, утворилися пухлини - терміново зверніться до лікаря в травмпункт, інакше можуть виникнути ускладнення з поганими наслідками.
- ✓ Тримайтеся подалі від будинків - ближче до середини тротуару. Дуже велику небезпеку являють собою бурульки.
- ✓ Рухаючись у зимовий період по тротуарах, переходячи проїжджу частину остерігайтесь льодяної поверхні, особливо на спусках і підйомах.

- ✓ *Не перебігайте по слизькій дорозі перед транспортом, що рухається. При вході та виході з транспорту по сходах, покритих льодом, будьте уважні і обережні.*

НЕ ПЕРЕХОДЬТЕ ВОДОЙМИЩА, РІЧКИ ПО ЛЬОДУ без потреби, у незнайомих місцях.

- ✓ Найбільш небезпечна крига – перша та остання, адже така крига ще надзвичайно тонка, неміцна і не витримує маси навіть маленької дитини
- ✓ Не перевіряйте міцність льоду ударом ноги.
- ✓ Найміцнішим вважається прозорий лід з синюватим або зеленуватим відтінком.
- ✓ Коли підвищується температура, йде дощ, починається відлига лід стає непрозорий, матовий, сіруватого кольору – **такий лід ненадійний.**
- ✓ Небезпечно стрибати з берега на лід водойми, він може бути тонкий, підтоплений водою, припорошений снігом.
- ✓ Безпечним вважається лід:
 - Для одного пішохода - товщиною не менше 7см.при мінусовій температурі;
 - Для групи людей – не менше 10 см;
 - Масовий перехід людей - не менше 15 см.;
 - Для переправи легкових автомобілів – не менше 25см.;
 - Вантажним – не менше 45 см.
- ✓ Якщо лід почав тріщати, не біжіть, а відходьте повільно, не відриваючи ступні ніг від льоду.

Під час зимової риболовлі:

- ✓ Не пробивайте поруч багато лунок;
- ✓ Не збирайтеся великими групами на одному місці;
- ✓ Не пробивайте лунки на переходах, переправах;
- ✓ Не відходьте далеко від берега;
- ✓ Майте при собі міцну мотузку, дошку, палку.

У випадку, якщо ти все ж провалився під лід:

- ✓ не піддавайся паніці, утримуйся на плаву, уникаючи занурення з головою;
- ✓ клич на допомогу;
- ✓ намагайся вилізти на лід, широко розкинувши руки, наповзаючи на його край грудьми і почергово витягуючи на поверхню ноги;
- ✓ намагайся якомога ефективніше використати своє тіло, збільшуючи ним опорну площу;
- ✓ вибравшись на лід, перекотися і відповзай в той бік, звідки ти прийшов, де міцність льоду вже відома.
- ✓ Далі - необхідно переодягнутися. Якщо сухого одягу під руками не виявилось, треба викрутити мокрий і знову одягнути його. Щоб зігрітися, виконуй будь-які фізичні вправи. Можна розтертися сухою вовняною тканиною, потім необхідно сховатися в захищеному від вітру місці, добре укутатися, по можливості випити чогось гарячого.

Спробуємо з'ясувати, що трапляється з людиною, яка опинилася в холодній воді:

У людини в крижаній воді перехоплює дихання, голову ніби здавлює залізний обруч, серце скажено б'ється. Щоб захиститися від смертоносного холоду, організм включає захист – починається сильне тремтіння. За рахунок цього організм зігрівається, але через деякий час і цього тепла стає недостатньо. Коли температура шкіри знижується до 30 градусів, тремтіння припиняється і організм дуже швидко охолоджується. Дихання стає все рідше, пульс сповільнюється, тиск падає. Смерть людини, що несподівано опинилася в холодній воді, настає найчастіше через шок, що розвивається протягом перших 5–15 хвилин після занурення у воду або порушення дихання.

Звичайно, треба завжди намагатися врятувати людині життя почесно, але перш ніж кинутися до того, хто провалився, тобі необхідно:

- ✓ покликати (якщо це можливо) на допомогу дорослих;
- ✓ знайти предмет, який можна кинути потерпілому (міцну палицю, мотузку, власний пояс, шарф, сумку або рюкзак, якщо вони без речей і мають довгу, міцно пристрочену лямку);
- ✓ оцінити, наскільки далеко від берега опинився потерпілий, і чи є можливість без перешкод дістатися до нього.

Якщо ти впевнений, що зможеш (чи готовий) врятувати людину, то:

- ✓ крикни, що ти йдеш на допомогу;
- ✓ наближайся до ополонки поповзом, широко розкинувши руки, а не йти чи бігти, щоб самому не провалитись під лід;
- ✓ підклади під себе лижі, дошку, фанеру;
- ✓ обговори свої дії з постраждалим (домовся про команду, на яку потужним ривком ти будеш його тягнути, а він в цей час намагатиметься виштовхнути тіло на поверхню);
- ✓ не підповзаючи до самого краю ополонки, подай потерпілому палицю, жердину, лижу, шарф, мотузку, санки чи щось подібне і витягни його на лід;
- ✓ витягнувши потерпілого на лід, разом із ним поповзом повертайся назад;
- ✓ Коли рятувальників є декілька, потрібно лягти на лід один за одним, тримаючись за ноги попереднього і підповзати до пролому.
- ✓ Як найшвидше потерпілого потрібно доставити в тепле місце, розтерти тіло, передягнувши в сухий одяг, напоїти теплим чаєм. За потреби надати першу медичну допомогу, необхідну при охолодженні чи пораненні.

ПЕРЕОХОЛОДЖЕННЯ

Переохолодження – досить велика небезпека, симптомами якої є сильне тремтіння, слабкість, сонливість, нечітка свідомість.

Якщо ви відчуваєте, що починаєте замерзати, необхідно зробити інтенсивні фізичні вправи: розмахування руками та ногами тощо.

Щоб уникнути переохолодження:

закривайте ділянки тіла, найбільш схильні до відмороження – пальці рук, вуха і ніс; вживайте більше теплої рідини, що сприяє кращій терморегуляції організму; якщо немає гарячої, пийте побільше простої води;

уникайте вживання напоїв, які містять алкоголь і кофеїн; при появі простуди негайно шукайте затишне місце, де можна зігрітися;

Перша медична допомога при переохолодженні:

- ✓ Легка ступінь переохолодження (озноб, м'язове тремтіння, загальна слабкість, трудність пересування, блідість шкіри): - одягніть тепло постраждалого, напоїть гарячим чаєм або кавою; - заставте виконувати інтенсивні фізичні вправи.
- ✓ Середній ступінь переохолодження (синюшність губ і шкіри, ослаблене дихання, пульс стає рідшим, з'являється сонливість, втрачається спроможність до самостійного пересування): - розітріть постраждалого вовняною тканиною, зігрійте під теплим душем (якщо його поміщаєте у ванну, то температуру води підвищуйте поступово від 30 - 35 оС до 40-42°С);- зробіть масаж усього тіла;- тепло одягніть постраждалого та укладіть в ліжку, зігрійте грілками (зігрівання повинно бути поступовим, щоб не було різкого перепаду температури);
- ✓ Важка ступінь переохолодження (з'являється втрата свідомості, життєві функції поступово знижуються): - негайно викличте лікаря; - виконайте всі заходи першої допомоги.

Правила безпеки взимку:

Узимку треба йти не поспішаючи, аби не впасти і не травмуватися.

Якщо травму одержав товариш, ніколи не тікай з місця пригоди, а постарайся допомогти йому, поклич дорослих.

Не перегрівайся і не переохолоджуйся, не їж снігу та криги, бо це шкідливо для здоров'я.

Не торкайся язиком та мокрими руками до металу — отримаєш опік.

Не катайся на санчатах та лижах поблизу автомагістралей, трамвайних та залізничних колій — транспорт може травмувати тебе.

Під час зимової негоди:

- не вирушай наодинці в далеку подорож — заблукаєш;
- для запобігання травмування можна кататися на ковзанах тільки у відведених для цього спеціальних місцях й на міцному льоду без розщелин;
- категорично заборонено виходити на льодову поверхню замерзлого водоймища.

2.11. Надання першої долікарської допомоги постраждалим внаслідок нещасних випадків.

Послідовність надання першої долікарської допомоги:

- Усунути дію небезпечних та шкідливих факторів на організм потерпілого(звільнити його від електричного струму, винести із зараженої зони, загасити одяг, що горить витягти з води.)
- Надати потерпілому більш зручне положення, що забезпечує спокій.

- Оцінити стан потерпілого.
- Визначити характер травми, що становить найбільшу загрозу життю потерпілого, а також послідовність дії його рятування.
- Вжити необхідних заходів щодо рятування потерпілого в порядку терміновості(відновити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, непрямий масаж серця, зупинити кровотечу, іммобілізувати місце перелому, накласти пов'язки).
- Підтримати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного персоналу.
- Викликати швидку медичну допомогу, лікаря, або транспортувати потерпілого до найближчої медичної установи.
- Повідомити керівників установи про те, що сталося.

У випадках виникнення травми потерпілого не можна перевертати, тому що це посилює біль, що може спричинити шок, сильну кровотечу з пошкодженням судин. При деяких пошкодженнях переломах, кровотечах, термічних опіках, пораненнях необхідно зняти з потерпілого одяг. Краще це робити у приміщенні. Спочатку знімають одяг (пальто, піджак, брюки, кофту) із здорової сторони тіла. Якщо важко зняти одяг, його розпорюють по швах або розрізають. Так діють у випадках тяжкої травми з пошкодженням кісток, коли необхідно швидко зупинити кровотечу та іммобілізувати кінцівку. У разі кровотечі одяг досить розрізати вище рани. При переломі хребта, коли не можна турбувати потерпілого, одяг не знімають.

УЗГОДЖЕНО:

Заст.директора

Іваницька С.В.

Інженер з охорони праці

Сава Н.С.